

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Typ posudku: *vedoucí*

Autorka práce: Dana Marková

Název práce: *Sociální hnutí, klimatická změna a masová média: případ Fridays for Future*

Vedoucí práce: Dino Numerato

Oponent: Tibor Vocásek

Navržené hodnocení: D

Zdůvodnění Vašeho hodnocení práce (zejména výhrad a kritických připomínek) rozepište podle níže uvedených kritérií.

1. Je cíl práce (výzkumná otázka) jasně formulován a odpovídají mu závěry? Je práce vhodně strukturována?

Cíl práce je jasně formulován a odpovídají mu závěry. Práce je vhodně strukturovaná, ale je zbytečně velmi dlouhá. Řada pasáží je pro potřeby bakalářské práce nadbytečná.

2. Opírá se autor/ka o dostatek literatury relevantní tématu práce? Využívá i cizojazyčné texty?

Práce se opírá o velký objem české i zahraniční literatury. Některé pasáže rešerše literatury zbytečně odbíhají od hlavního argumentu práce a jakkoli mohou potenciálně nabídnout vhled do sociálních procesů, které mohou ovlivnit mediální prezentaci FfF, zbytečně tříští pozornost a narušují proud textu.

3. Jaká je kvalita použitých dat nebo zdrojů (včetně jejich výběru, sběru a popisu) a metod jejich analýzy?

Data jsou mimořádně a pro potřeby bc. práce a stanovených cílů zbytečně objemná. Kódovací listina zahrnuje 272 (sic!) proměnných.

Analýza je poměrně jednoduchá a založená výhradně na frekvenčních analýzách a třídění prvního a druhé stupně. V práci chybí větší pozornost věnovaná tomu, jaký je smysl jednotlivých analýz a v některých případech i hypotéz. Některé hypotézy nejsou sociologickými hypotézami; nepředpokládají souvislosti mezi více proměnnými.

Komparativní data by měla být uváděna v jedné tabulce, v jednom grafu. Nešikovně se objevují v dílčích tabulkách, takže si čtenáři musí dělat srovnání sami, přeskokováním z jedné tabulky do druhé.

Ocenil bych větší důraz na srovnání MF Dnes a Deník N. Dana Marková nesystematicky používala desetinná čísla. Některé analýzy na str. 80-119 jsou s ohledem na velmi nízké absolutní četnosti zbytečné. Nadbytečná je analýza dle měsíců, kostrbatě působí postřehy, které jen komentují

analytický proces¹. Problematické je členění na přední části novin atd. - čísla stránek totiž nutně nevyprávějí o důležitosti (komentáře prezentující důležitá témata bývají uvnitř periodik a nikoli (jen) na předních stranách). Vysoký počet proměnných kontrastuje s tím, jak zůstávají tyto proměnné analyticky nevyužity. Silnější zapojení identifikačních proměnných coby nezávislých proměnných by práci prospělo.

Pozornost je bohužel věnována někdy informacím, které jsou deskriptivní a jejichž přínos k pochopení výzkumných otázek je nejasný, na úkor analýzám, které by mohly nabídnout silnější závěry. Někdy se jedná o analýzy, jejichž důležitost si Dana Marková uvědomuje, ale zároveň dodává, že na ně není z důvodů rozsahu práce prostor.

Pár postřehů k závěrům. V textu je uvedeno, že „(...) hypotéza „1) Deníky informují celkově o hnutí Fridays for Future vyváženě.“ byla potvrzena, jelikož jsem za vyvážené informování o hnutí považovala uvedení postojů podporujících i nepodporujících hnutí, pokud se v článku objeví hodnocení hnutí.“ (str. 120) Uvedení postojů pro a proti samo o sobě ale nemůže být indikátorem vyváženosti a dané tvrzení vzbuzuje pochybnosti o kvalitní operacionalizaci a o analýze. Dané tvrzení působí jako zavádějící v kontextu následující věty: „Přesněji byly postoje podporující i nepodporující hnutí a jeho aspekty uvedeny v 21,6 % všech článků (těch, kterých obsahovaly hodnocení hnutí a jeho aspektů, i těch, které je neobsahovaly).“ Skutečně můžeme na základě toho, že cca jeden z pěti článků uvádí postoje podporující i nepodporující hnutí, uvést tvrzení „Deníky informují celkově o hnutí Fridays for Future vyváženě?“

Dana Marková problematičnost svojí interpretace naznačuje i v závěru, kdy uvádí:

„Jak jsem již uvedla v části Analýza dat, pro zjištění více informací by bylo vhodné se dále zabývat například umístěním článků obsahujících různé typy hodnocení hnutí, také tím, jak tomu bylo v rámci článků, v nichž hnutí představovalo hlavní téma, vedlejší téma a zmínku. Také tím, v kolika člancích napsaných v kterém žurnalistickém stylu a v kterém žurnalistickém žánru byly zmíněny oba postoje k hnutí (tedy podporující i nepodporující) a analyzovat toto také s dalším rozdělením (s tím, nakolik hnutí představovalo téma v daných člancích).“ (str. 128)

Problémem analýzy je to, že interpretace dat nejsou vždy přesné. Týká se to např. i srovnání absolutního počtu článků v MF Dnes a Deníku N, který není vztažen k objemu článků v daných periodících. Vyšší pozornost věnovaná FfF MF Dnes stojí jistě za pozornost, ale bylo by dobré ji potvrdit nějakým relativním ukazatelem.

Zároveň chybí analýzy, které by mohly být zajímavější. Liší se důležitost, jaký je FfF přikládána (hlavní/vedlejší téma, zmínka) napříč deníky? Liší se mezi nimi podíl zpravodajství a publicistiky? Může nás skutečně podíl publicistiky a zpravodajství (rozdělen přesně na polovinu) vést k následujícímu závěru:

„Vysoký počet zmínek ve zpravodajských člancích může být ovlivněn tím, že zkoumané deníky jsou zpravodajské, tedy by bylo možné předpokládat, že obecně více článků vydaných v nich bude napsáno ve zpravodajském stylu.“ (str. 51)

Interpretace není vždy přesná a jazyk absolutních četností je směřován s četnostmi relativními: „Z předchozích grafů je patrné, že ve více člancích v Mladé frontě DNES hnutí představovalo hlavní téma (přesněji v 29 % článků) než v Deníku N (tam v 13,5 % článků).“ (str. 53)

¹ „To, že v roce 2021 vyšlo méně článků, konkrétně pouze jeden, mohlo být způsobeno tím, že jsem si výzkumný vzorek omezila na 2. 1. 2021, což byl poslední den, kdy ještě Greta nebyla plnoletá, tedy osmnáctiletá.“ nebo „To, že tato čísla dohromady v součtu dávají číslo rovné 100, ukazuje na to, že mám nejspíše data správně zapsaná.“

. Slovo „množství“ se v textu někdy objevuje místo slova podíly.

4. *Jaká je kvalita argumentů, o něž autor/ka opírá závěry, k nimž dospěl/a?*

Argumentace je dobrá v řadě pasáží orientovaných na detail, ale práce postrádá silnější argumentaci coby celek. Argumentace se blíže týká některé moje postřehy k analýze.

5. *Jsou v práci autorova/autorčina tvrzení a zjištění jasně odlišena od tvrzení a zjištění převzatých?*
Ano

6. *Jaká je úroveň odkazového aparátu, jazyka a dalších formálních náležitostí?*

Odkazový aparát je v pořádku.

Práce má určité formální nedostatky. Řada „příloh“ v textu není ve skutečnosti přílohami. Většina „příloh“ se netradičně objevuje v hlavním textu a ve skutečnosti se jedná o grafy a tabulky, které měly být označeny samostatně, jako takové, tedy jako grafy a tabulky. U některých grafů, které jsou někdy také nepřesně označovány jako „obrázky,“ či jako „tabulky obsahující obrátky,“ chybí informace o absolutních četnostech. V tabulkách se objevuje zbytečná distinkce mezi validními procenty a procenty.

Kostrbatě působí řada pasáží v analýze, kde Dana Marková neanalyzuje, ale uvádí, co by bylo vhodné, jakkoli není často jasné, k jakým zodpovězení jako obecnější otázky mají některé dílčí analýzy sloužit. S daty je toho možné dělat hodně, ale práce s daty často postrádala nějakou zastřešující logiku.

Práce je stylisticky nedotažená, pozornost při čtení textu narušuje nadužívání slova ovšem, které se v práci objevuje 108x (sic!) a kterým Dana Marková problematizuje řadu tvrzení, jež uvádí.

Plynulost textu narušují některých dlouhých až extrémně dlouhé věty, význam jejichž sdělení není nutně zřejmý. Jen několik příkladů pro ilustraci:

„To svědčí o tom, že hnutí celkově častěji s rozdílem přibližně 1,5 % představovalo téma v článkách Deníku N než v článkách Mladé fronty DNES, ovšem kromě hlavního tématu, které hnutí častěji představovalo v článkách Mladé fronty DNES (přičemž rozdíl zde byl výraznější, přibližně 15,5 %). (str. 54)

„To svědčí o tom, že pouze v Mladí frontě DNES u článků, které obsahovaly hodnocení hnutí a v nichž hnutí představovalo vedlejší téma, převažovalo množství článků, které obsahovaly oba postoje k hnutí, zatímco u Deníku N u těchto článků převažovalo množství článků, které obsahovaly pouze jednostranné hodnocení hnutí, a to s patrným rozdílem, přesněji 16,5 % těchto článků.“ (str. 59)

„To svědčí o tom, že činnost hnutí byla v největším množství článků, pokud obsahovaly hodnocení, hodnocena na rozdíl od hnutí obecně pozitivně, ovšem negativní hodnocení činnosti hnutí bylo také přítomné, a to v patrném množství článků, stejně jako vyrovnané hodnocení, tedy hodnocení, při němž byl uveden stejný počet pozitivních i negativních hodnocení činnosti hnutí, navíc se množství článků, v nichž byla činnost hnutí pozitivně hodnocena, velice blíží množství článků, v nichž byla hodnocena negativně, tedy činnost hnutí byla ve výsledku hodnocena spíše vyrovnaně, ovšem s příklonem k pozitivnímu hodnocení.“ (str. 62)

„To svědčí o tom, že také aktivisté z hnutí byli v největším množství článků, pokud obsahovaly hodnocení, hodnocení v Deníku N pozitivně, ovšem negativní hodnocení aktivistů z hnutí bylo také přítomné, a to v patrném množství článků, stejně jako vyrovnané hodnocení, tedy hodnocení, při němž byl uveden stejný počet pozitivních i negativních hodnocení aktivistů z hnutí, zatímco v Mladé frontě DNES byli hodnoceni v největším množství článků negativně, ovšem pozitivní hodnocení aktivistů z hnutí bylo také přítomné, a to v patrném množství článků, stejně jako vyrovnané hodnocení.

To svědčí o tom, že v jednotlivých denících byli aktivisté z hnutí hodnoceni ve výsledku převážně odlišně, přesněji v největším množství článků v Deníku N pozitivně, zatímco v Mladé frontě DNES negativně.“ (str. 64-5)

„To, že se v těchto člancích neobjevují hodnocení činnosti hnutí spíše kladná, vyrovnaná a spíše záporná, je způsobeno tím, že případně, že by je články obsahovaly, tak by obsahovaly oba typy postojů k činnosti hnutí, hodnocení činnosti hnutí (tedy podporující je a nepodporující je), do určité míry (zachytitelné tímto rozlišením na spíše kladné, vyrovnané a spíše záporné).“ (str. 70)

„To, že tato čísla dohromady v součtu u Deníku N nedávají číslo rovné 100, ale 101 %, ovšem počet článků je v součtu roven 16. tedy všem článkům Deníku N, které obsahovaly jednostranné hodnocení hnutí, ukazuje nejspíš na to, že na místě setin procent nejspíše byla 5, kvůli čemuž bylo desetinné místo u obou hodnot zaokrouhleno nahoru, což při součtu dá 101 % kvůli oddělení těchto hodnot a jejich zaokrouhlení na desetinná místa samostatně, i když se jedná o 100 %, což dokazuje shoda v počtu článků, tedy tato shoda ukazuje na to, že mám nejspíše data správně zapsaná. To, že tato čísla u Mladé fronty DNES dohromady v součtu dávají číslo rovné 100, ukazuje na to, že mám nejspíše data správně zapsaná.

Ne vždy je text souvislý: na str. 55 se uvádí: „Na základě těchto údajů a mnou formulované hypotéze zjišťující pouhou přítomnost vyváženého referování o hnutí, tedy uvádění postojů podporujících i nepodporujících hnutí v člancích, mohu tedy tuto hypotézu potvrdit.“ Z textu ale není zřejmé, jakou hypotézu má Dana Marková na mysli.

7. Jiné přednosti a/nebo nedostatky, které neodpovídají výše uvedeným kritériím (jsou-li jaké).

Seznam proměnných může určitě posloužit jako zdroj inspirace pro studenty, kteří budou chtít v budoucnosti uskutečnit kvantitativní obsahovou analýzu.

Dana Marková si v průběhu svého snažení na bakalářské práci vybudovala extrémně komplexní svět, o čemž věrně vypovídá komentovaný výběr proměnných (str. 35-44), jejichž kompletní seznam najdeme v příloze 84. Komplexnost jistě reflektuje píli a odhodlání, s jakým k práci přistoupila. Chybí ale větší citlivost pro rozpoznání pro to, co je podstatné a co je méně podstatné, a byl to patrně i nedostatek času, který ji neumožnil, aby s daty pracovala selektivně, nezávisle na spíše subjektivním tvrzení ve následující sebereflexi: „Tato část mé práce je také rozsáhlá, i když jsem se snažila o stručný popis zjištění, jelikož jsem získala spoustu poznatků a nepřišlo mi správné jejich popis ještě více zkracovat.“ (str. 120) -

8. Námety na diskuzi při obhajobě práce.

S ohledem na rekordně dlouhý posudek a řadu námětů v parciálních komentářích nebudu další námět přidávat.

9. Prohlašuji, že jsem se seznámil/a s výsledkem kontroly originality textu závěrečné práce v systému: [] Turnitin

Komentář k výsledku kontroly: OK

Celkové hodnocení práce:

Dana Marková bezpochyby odvedla obrovský kus práce. Objem literatury a dat, s kterým pracovala, je impresivní. Bohužel se jí však nepodařilo práci s extrémním objemem informací ukočírovat, dát jí potřebný řád a zdůraznit význam svého snažení. Moje zpětná vazba byla v průběhu psaní textu spíše omezená. Analytickou část jsem coby vedoucí práce četl poprvé až při psaní posudku a i velmi extenzivní rešerši literatury jsem četl až v hodně pokročilé fázi. V případě této práce určitě platí, že méně mohlo být více. S přihlédnutím ke komentářům uvedeným výše navrhuji hodnocení D, což může, chápu, s přihlédnutím k objemu práce vyznít přísně, ale jakkoli se v textu objevuje řada inspirativních postřehů, práce má i mnoho slabých stránek. Dokážu si představit, že závěrečné hodnocení může být lepší, a to v případě přesvědčivé objahoby práce.

Datum: 20.8.2023

Podpis: